

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของประเทศเกือบทั่วโลกทางเศรษฐกิจ สังคม และทางการเมือง จากกระแสโลกาภิวัตน์ ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงและยุคข้อมูลข่าวสาร ทำให้หลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยซึ่งอาจยังปรับตัวไม่ทัน ยังต้องเผชิญกับหลายสถานการณ์ปัญหา จาก การสรุปประมวลทัศนะทางวิชาการของนักการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554, หน้า 1) ระบุว่าประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาหลายประการทั้งปัญหาการเมือง เศรษฐกิจตกต่ำ การเสื่อมทางศีลธรรม ความสูญเสียเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดแนวคิดในการปฏิรูป ด้านต่างๆ ของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย การปฏิรูปการเมือง การปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูป การศึกษา ซึ่งในส่วนของการปฏิรูปการศึกษานั้นนับเป็นการปรับเปลี่ยนการพัฒนาที่เป็น รากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ

การปฏิรูปการศึกษาเพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศนั้นมีระบุไว้หลาย มาตรการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่เน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (อนุกรรมการปฏิบัติงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2, 2551, หน้า 27) โดยระบุว่า การจัดการศึกษาต้องให้ชุมชน บุคคล และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม และมีความ เสมอภาคในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 43, 78, 79 และ 81 ในมาตรา 43 หมวด 3 สิทธิ และเสรีภาพของชนชาวไทยว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า สิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของ รัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนตามที่กฎหมายบัญญัติ ในมาตรา 78 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของ ท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลอดทั้ง โครงสร้างพื้นฐานให้ทั่วถึง มาตรา 79 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมี ส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งมีส่วนร่วมใน การส่งเสริม บำรุง รักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน มาตรา 81

บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่างๆ เร่งรัดการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

การจัดการศึกษาที่เน้นให้บุคลากรทุกมิติเข้ามามีส่วนร่วมดังได้กล่าวมาแล้วนั้น นับเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในสถาบันการศึกษาทั่วไป และโรงเรียนซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน ได้นำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย หลักการดังกล่าวได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาลอาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนซึ่งได้แก่ การดำเนินงานด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป เป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่ง และมีความสุข กำหนดสาระสำคัญด้านการศึกษา คือ มุ่งเน้นให้มีการเอกภาพในเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจลงสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องบริหารจัดการการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

จากหลักการว่าด้วยการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมตามระบุนิรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ดังกล่าว เมื่อหันมาพิจารณาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 12) ที่ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาไว้ 3 ประการ โดยเน้นการศึกษาตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วมจัดการศึกษา พร้อมทั้งพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักความมีเอกภาพในการกำหนดนโยบาย เน้นการศึกษาตลอดชีวิตเน้นการกระจายอำนาจ ประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ ระดมทรัพยากรที่มีอยู่รอบๆ โรงเรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และสถาบันสังคมอื่น มาตรา 8 ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 การมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละ

โรงเรียนทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของโรงเรียนประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรชุมชนมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่น มาตรา 58 ให้นุคคครอบคร้ว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบริจาคทรัพย์สินและ ทรัพยากรอื่นให้แก่โรงเรียนและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและ จำเป็น

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาและจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ดำเนินการบริหารจัดการศึกษาและ การเรียนการสอนโดยผู้อำนวยการโรงเรียน กำกับโดยคณะกรรมการโรงเรียน มีระบบประกัน คุณภาพที่จะใช้เป็นแนวทางพัฒนาให้บริการด้านการเรียนการสอนมีคุณภาพ ผู้อำนวยการ โรงเรียนมีอำนาจบริหารอย่างมาก ทั้งอำนาจที่กำหนดไว้ในกฎหมายและได้รับมอบจากผู้มีอำนาจ โดยต้องรับผิดชอบต่อผลการบริหารโรงเรียน ซึ่งต้องมีดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของงานและการ ประกันคุณภาพของโรงเรียน จะเห็นได้ว่า การบริหารโรงเรียนแบบทุกฝ่ายมีส่วนร่วมมีผลทำให้ครู ตระหนักในความสำคัญ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น เพราะมีโอกาสร่วมคิดร่วม วางแผนและร่วมปฏิบัติงานกับทุกฝ่ายทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีเป้าหมาย แผนการ ทำงาน และระบบงานชัดเจนชัดเจนตัว มีขวัญกำลังใจ และมีความสุขกับการทำงาน เพราะได้รับ การส่งเสริม ทั้งด้านการพัฒนาตนพัฒนางาน และความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการ ปฏิบัติงาน

การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อโรงเรียนใน การพัฒนาการศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้ครูหรือนุคคากรที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการ และประเมินติดตามผลตามกระบวนการในด้านบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคค และบริหารทั่วไป ในเรื่องการร่วมคิดวางแผนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของ ชุมชน การร่วมปฏิบัติตามแผนร่วมรับจัดสรรผลประโยชน์ทางการศึกษา และที่สำคัญที่สุดของการ กระจายอำนาจทางการศึกษาตามกระบวนการมีส่วนร่วมก็คือ การร่วมติดตามประเมินผลการ บริหารโรงเรียนโดยยึดหลักที่ว่า ทุกคน ทุกฝ่ายต้องเรียนรู้ รับรู้ร่วมกับการดำเนินงานทั้งโรงเรียน มิใช่โดยผู้บริหารเพียงผู้เดียว และสืบเนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใน พื้นที่ 4 อำเภอ คือ อำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี อำเภอสามร้อยยอด และอำเภอกุยบุรี ปัจจุบันมีการ บริหาร โดยหน่วยเหนือกระจายอำนาจลงมายังโรงเรียน ในทางปฏิบัติมักพบว่าอำนาจในการ

ตัดสินใจของโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ งานในโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลเพียงใด ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก เป้าหมายสำคัญ ผู้การปฏิรูปการศึกษาคือ การดำเนินการอันนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพเพื่อให้เกิดผลอย่างจริงจังและคุ้มค่า มีการปรับระบบ การเรียนการสอน ปรับระบบโครงสร้างบุคลากรและสื่อเทคโนโลยี โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และเน้นเป้าหมายที่ผลงานและความรับผิดชอบ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานทั้ง 4 งานของผู้บริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของครู หากผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย และตระหนักในความสำคัญของการพัฒนางานอย่างได้คุณภาพ ก็ส่งผลถึงการให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือมีส่วนรับรู้และดำเนินการในการบริหารโรงเรียน เพราะในการตัดสินใจของผู้บริหารแต่ละครั้งต้องมีข้อมูลมาประกอบ การเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น ทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและมีความภูมิใจในผลงาน มีความเป็นส่วนหนึ่งของงานนั้นๆ เพราะหากตัดสินใจผิดพลาดอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารงานและเป็นตัวกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของโรงเรียน

จากเหตุผลดังกล่าวที่เน้นให้ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูในโรงเรียนเอกชน และดำรงตำแหน่งหัวหน้าสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ในการบริหารโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน ตามเกณฑ์ภารกิจการบริหารสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 19-34) ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยมีความเชื่อว่าผลการวิจัยนี้จะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ได้แนวทางในการปรับปรุงการบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายอันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณภาพของโรงเรียน ทั้งยังอาจช่วยลดความขัดแย้งของบุคลากรในโรงเรียนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่ง ต่างกันมีความแตกต่างกัน

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีเพศ ต่างกันมีความแตกต่างกัน

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีอายุ ต่างกันมีความแตกต่างกัน

4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกันมีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2554 ประกอบด้วยผู้บริหาร 63 คน ครู 443 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 506 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2554 ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มประชากร จำนวน 506 คน นำมากำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เกร็จซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552, หน้า 51) ค่าความ

เชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหาร 28 คน ครู 198 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 226 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยมีขอบข่ายภารกิจ ของการบริหารงานในโรงเรียนและการจัดการศึกษาตามเกณฑ์ภารกิจการบริหารสถานศึกษา กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยการบริหารงาน 4 ด้าน ซึ่งนำมาเป็นตัวแปรในการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 19-34) ได้แก่

- 1) การบริหารวิชาการ
- 2) การบริหารงบประมาณ
- 3) การบริหารบุคคล
- 4) การบริหารทั่วไป

3. ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น คือ สถานภาพของผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ได้แก่

- 1) ตำแหน่ง
- 2) เพศ
- 3) อายุ
- 4) ประสบการณ์ในการทำงาน

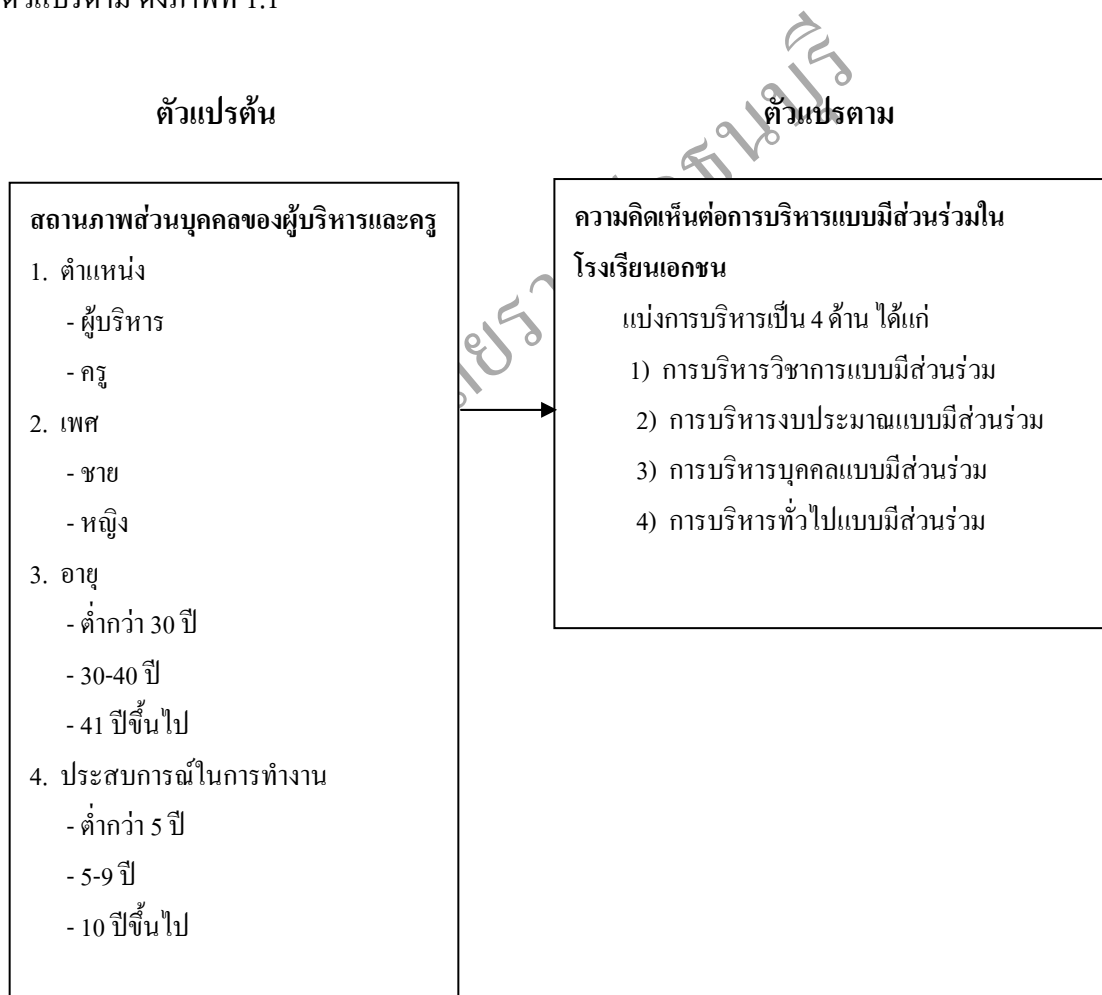
3.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 แบ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็น 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการวิจัยอยู่ในระหว่างปีการศึกษา 2555

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยนำแนวทางการบริหารงานในโรงเรียนและการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 19-34) มาเป็นกรอบการพิจารณา ซึ่งแบ่งการบริหารโรงเรียนเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหาร 4 ด้านดังกล่าว กำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นียมศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชน สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนที่สังกัด

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารในโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการให้ครูได้ร่วมวิเคราะห์ สังเคราะห์ กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเอกชน ร่วมกันวางแผน ดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาปรับปรุงในงานบริหารโรงเรียน 4 ด้าน คือ

2.1 การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการในโรงเรียนที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน เช่น การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร จัดทำโครงสร้างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เช่น การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อหา การกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการเรียน การศึกษาวิจัย และเผยแพร่ผลงานวิจัย การพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนากระบวนการแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนและองค์กรอื่น การพัฒนาวิชาการแก่บุคคล ครอบครั ว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.2 การบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับงานต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนให้งานต่างๆ ภายในโรงเรียนดำเนินไปได้ด้วยดี ประกอบด้วย การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณภายในโรงเรียน การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน และผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของการดำเนินงานตามโครงการงบประมาณของโรงเรียน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การสำรวจสภาพการใช้งานของวัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียน การกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรการศึกษา การกำหนดระเบียบและการใช้สวัสดิการเพื่อการศึกษา

2.3 การบริหารบุคคลแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนิน การเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนเพื่อให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประกอบด้วย การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน การวิเคราะห์

คุณลักษณะ เฉพาะตำแหน่งของบุคลากร การจัดทำรอบภาระงานของบุคลากร การเสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งและขอเลื่อนตำแหน่งงาน การกำหนดหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น การจัดทำระบบฐานข้อมูลของบุคลากรในโรงเรียน การพิจารณาความดีความชอบของบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การเป็นคณะกรรมการรวบรวม ข้อเท็จจริงเมื่อมีปัญหาการผิดวินัยของบุคลากร

2.4 การบริหารทั่วไปแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับงานที่ช่วยสนับสนุนให้งานต่างๆ ภายในโรงเรียนดำเนินไปด้วยดี ประกอบด้วย การวิเคราะห์ระบบงานธุรการของโรงเรียน การวางแผนออกแบบงานธุรการเพื่อลดขั้นตอนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ การกำหนดแผน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการศึกษา การวางแผนและกำหนดแนวทางการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามาใช้ การกำหนดแนวทาง วางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน การบำรุงดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงปลอดภัย เหมาะสมพร้อมใช้ประโยชน์ การจัด ทำระบบข้อมูลสารสนเทศจากการสัมภาษณ์ผู้เรียน การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารงานในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ

4. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานการสอนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

5. เพศ หมายถึง เพศชาย และเพศหญิง ของผู้บริหาร และครู

6. อายุ หมายถึง อายุปัจจุบันของผู้บริหาร และครู แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ต่ำกว่า 30 ปี 30-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป

7. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้บริหารและครูได้เข้ามาปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ต่ำกว่า 5 ปี 5-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ซึ่งจะส่งผลสู่การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน

2. เป็นแนวทางสำหรับครู บุคลากรในโรงเรียน ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนา
บทบาท เพื่อการให้ความร่วมมือในการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม ให้เป็นไปตามนโยบายและ
เป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี